
Državni izpitni center

JESENSKI ROK

UMETNOSTNA ZGODOVINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 5. september 2005

SPLOŠNA MATURA

---

1. PREPOZNAVANJE IKONOGRAFSKEGA MOTIVA

- A) Akt, grška klasična umetnost.
(Dve navedbi za 1 točko.)
- B) Slika 2: renesansa
Slika 3: manierizem / pozna renesansa
Slika 4: barok
(Vse tri navedbe za 1 točko.)
- C) Slika 2: Venera
Slika 3: Merkur
Slika 4: Apolon
(Dve navedbi za 1 točko.)
- D) Sv. Boštjan.
(1 točka)
- E) Slika 7: Adam in Eva.
Slika 8: Poslednja sodba.
(Dve navedbi za 1 točko.)
- F) Telo je oblikovano sumarno, stilizirano, brez natančnega poznavanja anatomije, brez posebne lepote in privlačnosti ... Po srednjeveškem krščanskem prepričanju je golo telo nekaj sramotnega, grdega, grešnega in zato nevredno, da bi ga posebno pozorno upodabljali.
(Tri navedbe za 1 točko.)

2. PREPOZNAVANJE OBDOBIJ GRŠKE ANTIKE

- A) arhaika, 650–500 pred n. št.
(1 točka)
- B) kuros, kora – pokojnika, bogove, junake (prepoznavni po atributih)
(1 točka)
- C) Vedno so upodobljeni goli mladeniči, kipi so izdelani iz enega kosa kamna, roke imajo ob telesu, postavljeni so v razkoraku, arhaični nasmešek, skrbno oblikovana pričeska, široka ramena, poudarjen prsni koš, ozki boki, poudarjena stegna in pogačice, kip daje vtis junaka ... Kora je oblečena, obleka se tesno prilaga telesu, razkorak, arhaični nasmešek, lepo oblikovana pričeska in nakit, poudarjena nežnost ...
(1 točka)
- D) klasika, 5. in 4. stoletje pred n. št.
(1 točka)
- E) Izraz na obrazu je resen, zamišljen, pojavi se klasični lepotni kanon, v telesu kipov se čuti življenjska moč, telo je postavljeno v gibanje (kontrapost), moški kipi so upodobljeni goli, ženski kipi pa oblečeni, oblačila učinkujejo resnično ...
(Zadostujejo tri navedbe.)
(1 točka)
- F) Slog temnih figur na svetlem ozadju (slika 7), slog svetlih figur na črnem ozadju (slika 6).
(1 točka)

3. POZNAVANJE ANTIČNE ARHITEKTURE

- A) Grki – 3, 6, 8
Etruščani – 1 in 7
Rimljani –2, 5, 4
(1 točka)
- B) V dorskem stebrnem redu. Stopnice, stebri – arhitrav, friz, trikotno čelo (timpanon).
(Za dva pravilna odgovora se dodeli 1 točka.)
- C) Lok, obok, kupola, geometrijska shema mesta.
(1 točka)
- D) Geometrična shema, cardo, decumanus, ob presečišču carda in decumanusa.
(Za dva pravilna odgovora se dodeli 1 točka.)
- E) Utrjeni del mesta s svetiščem – praviloma na vzpetini sredi mesta.
Majhno grško ali rimsko svetišče okrogle oblike.
Osrednji prostor v grškem in rimskem svetišču, v katerem je stal kip boga.
Mestni trg v Grčiji.
Antično pokopališče.
Arhitektura v antiki, namenjena glasbenim prireditvam.
(Za tri pravilne odgovore se dodeli 1 točka, za šest pa 2 točki.)

4. PREPOZNAVANJE UMETNOSTNOZGODOVINSKEGA OBDOBJA – SLOG IN IKONOGRAFIJA

- A) Zgodnjekrščanski oz. starokrščanski umetnosti
(1 točka)
- B) Longitudinalni tloris, tri- ali več ladijski prostor, ki ga delijo stebri, kratek transept na vzhodu, polkrožna apsida na vzhodu, značilna bazilikalna stena, odprto ostrešje, bazilikalna osvetlitev, skromno okrašena zunanjščina in razkošna notranjost z mozaiki in freskami ...
(Štiri navedbe za 1 točko.)
- C) Sarkofag je kamnita rakev, v katero so položili truplo pokojnika; visoki ali plitki relief.
(Obe navedbi za 1 točko.)
- D) Praviloma gre za vsebine, ki govorijo o večnem življenju, odrešitvi duše, pravi veri, Kristusovem trpljenju itd., med katerimi so pogosti motivi orantov, Kristusa, dobrega pastirja, Kristusa filozofa, Kristusovega pasijona, preroka Jona, ki ga izbruhla velika riba, Daniela v levnjaku itd.
(1 točka)
- E) Vinska trta je simbol evharistije (tudi simbol Kristusa), palma je simbol raja, zmagoslavlja krščanske vere ali simbol mučeništva, jagnje z nimbom je simbol Kristusa, golob simbolizira Sv. Duha, pav pomeni večno življenje, riba je simbol Kristusa oziroma prave vere.
(Dve navedbi za 1 točko.)
- F) Kristus, dobri pastir ali Dobri pastir. Kristus je dušni pastir, ki čuva kristjane, kakor pastir pazi svoje ovčice, in jih varuje pred pogubo ...
(1 točka)

5. ITALIJANSKO GOTSKO SLIKARSTVO

- A) Slika 1 – Cimabue, slika 2 – Giotto, slika 3 – Simone Martini
(Dve navedbi za 1 točko.)
- B) Ikonografski motiv Maesta (Marija z otrokom na prestolu med angeli in svetniki).
(1 točka)
- C) Bolj naturalističen slikarski pristop. Giotto je oblikoval do tedaj neviden prostor (premišljeno je vključil delček arhitekturnega ali naravnega okolja), telesa so dosledno plastično oblikovana, videti so kot kipi in dramatičnost izražajo z zadržanimi kretnjami, svetlejšje in bolj žive barve (modra poveča vtis pozemske resničnosti), nova čustvena razmerja med upodobljenimi osebami (duševna razgibanost) ...
(Tri navedbe za 1 točko.)
- D) Cappella dell' Arena ali Cappella Scrovegni.
(1 točka)
- E) Slikarija na svež apneni omet, na katerega se slika s pigmenti, obstojnimi v apnu. Barva se s podlago sprime in postane odporna proti atmosferskim vplivom. Poznamo pravo in nepravo fresko, pri pravi freski nanašamo na steno le toliko ometa, kolikor ga lahko poslikamo v enem dnevu.
(1 točka)
- F) Oznanjenje, simbol brezmadežne čistosti, deviškosti.
(Dve navedbi za 1 točko.)

6. PREPOZNAVANJE BENEŠKE RENESANSE

- A) Firenze, Rim.
(Dve navedbi za 1 točko.)
- B) Slavnostni slavalok.
(1 točka)
- C) Beneške palače so manj masivne in manj robustno zidane, nimajo tako izrazite rustike, pročelje, ki gleda na kanal, je najbolj reprezentativno, druge štiri stranice so bistveno skromnejše, glavno pročelje je grajeno kot kulisa, pritličje je veliko bolj odprto, okna so večja, v nadstropjih se pojavlja značilni motiv arkadnih oken, značilno je dekorativno prvo nadstropje – t.i. piano nobile ...
(Dve navedbi za 1 točko.)
- D) Slika 4: Giorgione, Tempesta
Slika 5: Giovanni Bellini, Palla di San Zaccaria
Slika 6: Tizian, Madona di Ca' Pesaro
(Dve navedbi za 1 točko.)
- E) Bogat kolorit, močne, nasičene barve, slikovitost, občutek za bogastvo materialov, pozornost za dekorativne detajle, posluš za krajino ...
(Tri navedbe za 1 točko.)
- F) Sacra conversazione, Sveti pogovor.
(1 točka)

7. POZNAVANJE BAROČNEGA SLIKARSTVA

- A) 7 – Caravaggio, 8 – Rubens, 9 – Rembrandt, 10 – Velazquez.
(Štiri navedbe za 1 točko.)
- B) Flamska – katoliška dežela, slike monumentalnih mer, polne povečanja in razkošja, pogosta religiozna tematika, razkošen kolorit, teatralnost, poudarjena razgibanost, dramatičnost, slikovitost.
Holandska – protestantska dežela, glavni naročnik je meščanski razred, temu prilagojen motivni svet (portreti, žanrske slike, tihožitja, krajinarstvo ...), intimnejša umetnost, manj teatralna, kolorit se umiri, temni, rjavkasti toni, več naturalizma ...
(Dve navedbi za 1 točko.)
- C) Ugrabitev Levkipovih hčera.
(Ena navedba za 1 točko.)
- D) Svetopisemski motiv je postavljen v vsakdanje gostilniško okolje, figure so oblečene v sodobno sočasno nošo, obrazi upodobljenec obnavljajo portretne značilnosti ...
(Dve navedbi za 1 točko.)
- E) Bog Bakhus ali Dioniz.
(1 točka)
- F) Infantinja Margareta, kralj in kraljica.
(Dve navedbi za 1 točko.)

8. POZNAVANJE ROMANTIČNEGA SLIKARSTVA

- A) Slika 11: John Constable
Slika 12: William Turner
(Obe navedbi za 1 točko.)
- B) Romantična krajina je veliko bolj veristična, bolj spontana in neposredno občutena, je bliže realistični upodobitvi narave, ki pa je čustveno ali razpoložensko obarvana. Slikana je po študijah v naravi, ni ateljejsko komponirana in zgrajena po načelih klasično preurejene idealizirane narave, barve so bolj sveže, žive, ni lazurnega poenotenja, svetloba igra ključno vlogo, priljubljena igra svetlobnih odsevov ...
(Tri navedbe za 1 točko.)
- C) Impresionizem.
(1 točka)
- D) Caspar David Friedrich (dovolj samo priimek)
Prežetost s simbolično pomenljivostjo, razvidno je panteistično in mistično doživljanje narave, religiozne vsebine, poudarjena je veličina narave in majhnost človeka v njej, barvna paleta je bolj umirjena, značilna je posebna mistična svetloba ...
(Dve navedbi za 1 točko.)
- E) Ofelijina smrt, motiv iz drame Hamlet.
(Dve navedbi za 1 točko.)

**9. POZNAVANJE SLOVENSKE MODERNE UMETNOSTI –
STALNA ZBIRKA MODERNE GALERIJE**

- A) Gabriel Stupica in Marij Pregelj
(Dve navedbi za 1 točko.)
- B) Stupica: svet intime, otroška risba, barva se umiri, zadržan kolorit.
Pregelj: svet medčloveške tragike in nasilja, izrazna moč barve, poudarjena ekspresivnost.
(Dve navedbi za 1 točko.)
- C) France Mihelič.
(1 točka)
- D) Geometrijsko poenostavljene forme, poredite forme, notranji prostori, abstraktnejše, a še zmeraj antropomorfne forme.
(Dve navedbi za 1 točko.)
- E) Umetnina je miselni koncept ali ideja, ki postane v umetnosti pomembnejša od končnega izdelka, sestavni del umetnosti je tudi proces nastajanja umetnine.
(1 točka)
- F) Slika 7.
(1 točka)